

تاریخ عثمانی انجمنی

مجموعہ سی

ایک آیدہ بر نشر اولنور. تاریخ عثمانی به عائد مقالاته صحیفه لومر آجقدر. درج
ابدلیان مقالات صاحبہ اعاده اولنہ بیلور.

علمدار مصطفی پاشا (مابعد) افضل الدین
احمد مدحت افندی عبدالرحمن شرف
مورہ لی علی افندی نیک پارس سفارتی احمد رفیق
« بحرین » ده بروقه صفوت
منتشا اوغللرندن احمد غازی بک خیراتی کتابہ لری احمد توحید
خبرہ جی باشی احمد پاشا (بونوال) عارف
متنوعه : دونا غراسیا مندهس صفوت
متفرقه : قانوننامہ آل عثمان (ایکنجیسی) عارف

فیثانی و غروش

مرجعی — باب عالی تاریخ عثمانی انجمنی
(ابونہ قیدی ایجون انجمنه مراجعت اولنور)

استابول

احمد حسن و شریک

مطبعه حلیق عثمانی شرقی

(بحرين) ده بر وقعه

اوکوزل اسکی قیدلرمزی طوتان و صاقلایان آنالرمزه رحمت اولسون ، اگر مورخ و تاریخلرمزه قالسه ایدک نه تام برشی اوقویه بیلیر ، نهده دوغروجه برشی یازهبیلیردک . آشاغیده کی ایکی وثیقه یی کوردیکمزده آلتنده بویوجک بر مسئله بولندیغنی سزمش ایدک . آنجق بونک اوزرینه برطویفومن اولمادیغنی کی ، تاریخلرمزه دهده برسوز یوق . اوروپا کتابلرینه باقغه ، پورتکیز تاریخلرنده آرامغه دوشدک . بولدیغمز برروایت مسئله نک الک قاراکلق یانی آیدینلاتدی . آرتق یاننده کی واونته کی وثیقه لک یاردیمله ایشک نه اولدیغنی آکلایه بیلدک .

شیدی ، مسئله یی ده قولا یجه آکلامکز ایچون اوکجه پورتکیزلرک

روایتی بیلدیرهلم :-

- « تورکلر ایرانک عربستانه اک یاقین لیمانلری الله ایتمک ایسته . »
- « یورلز ، هله باشلوجه (بحرین) قلمه سنه کوز دبکمشلر . بونک ایچون »
- « ایکی قادرغه یتمش قایق دونادوب ، یکیچری ومیلیر [۱] اوله رق ، »
- « ۱۲۰۰ کیچی ایله آدایه یورودیله . آدا امیری (مراد رئیس) »
- « ایشی (هرمن) قرالی [امیری] نه ، و هرمن والیسی (آنطوان »
- « دونورونیا) یه بیلدردی . ایسته نیلن یارديم هان کوندرلدی . (مراد »
- « رئیس) پورتکیز قوماندانی (آلوارس دوسیلویه را) ایله کوروشوب »
- « عسکری قلمه یه چکوب تورکلرک هجومی بکله مکمی ، یوقسه دوغرودن »
- « دوغرویه تورکلرک سپرلی اوزرینه یورومکمی ایواوله جغنی اوزون »

[۱] لحسا المزه کیردیکنده براز عسکر براقشدق . آنجق بونلرک چونی

اورا هوا سنه آلیشه مادیمندن ، یرلیلردن « کوکالی » ایله بر صنف عسکر طوبلانمشدی . پورتکیزلرک « میلیر » دیدکلری بونلردر .

« اوزادی یہ دوشونڈیلر، وتورکلرہ ہجومی قورقولی کوردہ رک قلمدہ »
 « قالمی خیری بولدیلر۔ اما عسکر قلمہ بہ قابانق کبی ہم صیقیندیلی ایشہ »
 « دایانہ مایہ جقلرندن، ہم دہ چابول ایدہ عک کبی قازانجیز بر سفرہ »
 « کلدکلرندن دولایی اوجہ میرلدا نیرلرکن کیت کیدہ آغیزلرینی آچمہ »
 « وضابطلرینی دیکلہ عکک باشلادیلر۔ بونک اوزرینہ ایسترایستہ مز تورکلرہ »
 « ہجوم ایدلی۔ جنک پک قانی اولدی۔ پورتکیزلرک ہجومی نہ قدر صیقی »
 « اسہ تورکلرک قارشو طورملری دہ او قدر سرت ایدی۔ بر چوق »
 « دکرلی ضابطلر دوشدی۔ آرالرنده (آلوارہس) دہ بولنیوردی۔ »
 « کرچکدن یورکلی بر عسکر ایو بر قوماندان اولان بو آدم صاغ »
 « قالہیدی کندندن ہر دورلو بویوک خدمتار بکلہ ییلیدی۔ »
 « پورتکیزلر کیرو قلمہ بہ قاجدیلر۔ آرتق باشلرینہ کلنک کندی »
 « اطاعتسزلکلرینک جزاسی اولدیقتی ایوجہ آکلایان عسکر ہر دورلو »
 « امیدسز قالہرق اولہ جفہ باغلانوب قالدیلر۔ »
 « بو آجی خبری آلان (آنطوان دونورونیا) وطنداشلرینی اسلام »
 « قیلیجندن قورنارمق، اوجلرینی چیقارمق ایچون کون کچیزمدی، »
 « مرادینہ ایردی۔ آدادہ صیقیشان تورکلر بصرہ بہ چکیلہ مکہ اذن دیلہ دیلر۔ »
 « یونلر ۱۲۰۰ کیشی ایکن دوکوشدن، یولہ آجلق و یورغونلقدن »
 « آنجق ۲۰۰ قدری بصرہ بہ وارہ ییلدی۔ ییل ۱۵۵۹ »

بزم وثیقہ لرمز ایہہ شونلردر : —

بصرہ بکلر بکسہ حکم کہ

حالیاسدہ ساداتہ مکتوب کوندروب لحا بکلر بکیسی بلا امر بحرین حاکی
 اوزرینہ واروب وقادرغہ لری وسایر کمی لری کفار الدوغن وبالفضل انلر ذکر
 اولنان جزیرہ دہ اولہ قلرین وکفار خاکسار طرفندن معاونت ایچون آدم کلک
 اوزرہ اولدوغن واندن غیری بصرہ اطرافندن حفظ ایچون کیلر لازم اولوب
 کیلرہ لازم اولان اسباب وآلات طلب اولنوب واندن غیری اول جوانہ متعلق
 ہر نہ عرض اولنش ایہہ معلوم اولدی ایلہ اولہ بحرین حاکی قدیمدن عتبہ علیامہ
 عبودیت اوزرہ اولوب ایالتی سنجاق طریقہ ویرلش ایدی انوک ولایتہ دخل

اولی ایچون مشارالیه امر دخی اولامشدر امدی مومی الیه مراده حکم شریفم یازیلوب آنده اولان عسکری امین و سالم بروجانبه ارسال و ایصال ایده سن دیو امرم اولوب سکا کوندریلوب بیوردم که درگاه معلام چاوشلرندن قدوة الامائل والاقران محمد زید قدره وصول بولدقده هر نه طریقه و کیمک ایله کوندرمک مناسب ایسه حکم شریفی مشار الیه ارسال ایدوب سندخی کرکی کی استالت کونه مکتوبلر یازوب بیله کوندروب آنده اولان عسکر برو جانبه چیقارمق باینده وجه و مناسب کوردو کک اوزره حسن تدارک ایدوب ضرر و کزند ایرشدر میوب چیقارمق باینده سی و اقدام ایلیه سن وکیلر ایچون طلب اولنان اسباب والات دخی تدارک اولنوب کوندرمک اوزره در آنده ممکن اولان لوازماتی دخی تدارک و احضار ایلیوب حفظ و حراسته دقیقه فوت ایتمیوب و سایر امرا ایله دخی حسن زندگانی ایدوب امر هایونم اولدین سده سعادتمله عبودیت اوزرنده اولنلره دخل و تجاوز ایدرمیوب انوک کی لازم اولدقده سده سعادتمه عرض اولنوب امر شریفم نوجهله اولورسه انوکله عمل ایدوب و حکم هایونی نوجهله تدارک ایدوب و کیمک ایله کوندر دو کک یازوب مفصلاً اعلام ایلیه سن و آنده قالان عساکرک احوال دخی شیمدیک نه منوال اوزره اولدوغن دخی عرض ایدوب و مشارالیه مراده ارسال اولنان حکم هایونمده آلوب کیده جک کسینه یازیلاجق یرقونمشدر هر کیمی تعیین ایدرسک مهرخی قالدیروب ایچنه اسمن یازوب مهرلیوب کوندره سک و لحا بکربکلیکی دخی موصل سنجانی بکی مراد دام علویه یرلشدر وارنجیه اول جوانبه کوز و قولاق اولوب حفظ و حراست اوزره اولاسن

فی ۲۸ ذی الحجه سنه ۹۶۶

بحرین حاکمی مراد شاهه حکم که

بوندن اقدم عتبه علیامه نیجه دفعه آدمک وارد اولوب آستانه دولت آشیان و سده سنیه سدره مکانهزه عرض عبودیت و اخلاص و فرط رقیب و اختصاص ایلدو کک اجلدن سنوک حقکده عواطف علیه شاهانم ظهوره کلوب مملکت و ولایتک سنجاق طریقیله عنایت اولنوب برات سعادت ایات خسروانم احسان اولنوب اول جوانبده اولان بکربیکلری و بکتر قوللرله و سایر عساکر ظفر مآثره تنیه و تأکید اولمشدیکه من بعد سنک مملکت و ولایت و رعایا و برابراکه دخل و تجاوز اولنوب سائر درگاه معلامه عرض عبودیت ایلنلر کی ایام سلطنت هایونمده آسوده حال اواقی امرم اولمشیدی حالیا لحا بکربیکسی اولان مصطفی سده سعادتمه عرض و اعلام آمدن فضولی بعض امرا و عساکرله تحت تصرفنده اولان جزیره بحرینه کچوب دخل و تجاوز ایدوب سندخی دفع مضرتری ایچون بعض تدارک اوزره اولوب و کفار طرفندن دخی برو جانبده اولوب کتدو ککری

قادرغہ وسایر سفاین النوب بالفعل عسکر اسلام جزیرہ مذکورہ دہ اولدقلرین
بصرہ بکربکیسی جانبندن اعلام اولمغین بوبایدہ مشارالیہ بکربکی وسایر اکا
متابعت ایلیوب فرمان هایونم اولمدین عتبہ علیا من ایلہ عبودیت اوزرہ اولنلرہ
دخل ونجاوز اتدوکلری اجلدن موجب عزل ومتحق عتاب اولدقلری اجلدن
عزل اولنوب یرینہ اخر بکربکی ارسال اولنلق اوزرہ در ایلہ اولہ سوائف ایام
وسوائق اعوامدن الی ہذہ الان درکاه سعادت مدار منہ اولان عبودیت واخلاص
ورقیت واختصاصک مقتضاسنجہ بیوردمکہ ذکر اولنان بکربکی وسایر ایلہ اولان
عساکر اسلامی ہرنہ طریقہ اولورسہ امن وسلم برو جائنہ ارسال وایصال
ایلہ سنکہ بومقولہ امر شریفم اولمدین دخل ایدن اگر بکربکیدر واکر بکلردر
عزل اولنوب حق لردن کنتوب یرلرینہ آخر بکربکیکلر وبکربقوللروم ارسال
اولنہ کہ سائرلرینہ موجب عبرت واقع اولوب بر دخی برفردک اگر لحسادہ اگر
اخردہ امر هایونم اولمدین سدہ سعادتملہ دایما عبودیت اوزرہ ثابت قدم اولان
بکربکیکلر قوللرم وسایر اول جوانبدہ اولان امرا وسایر عساکر ظفر قراین
ایلہ یکدل ویکجہت اولوب حسن اتحاد واتفاقلہ دولت هایونمہ متعلق اولان
امور دہ واول جابلردہ اولان یالیرہ کفار خاکساردن ضرر وکزند ایرشدرمک
بایندہ معاونندہ دقیقہ فوت ایتمامکی سرمایہ عزت وسعادت بلہسن

۲۸ ذی الحجہ سنہ ۹۶۶

خليفة لكك عثمانی پادشاہلرینہ کجسی ، عثمانلی اولکاسنک (عدن)
(بصرہ) یالیرلرینہ اوزانسی اوزرینہ پورتکیزلردن جانلری یانلق اولان اورالی
شیخ ، امیر ، سلطانلر سوبنہ سوبنہ بوکنج ودینج مسلم حکومتک قولتوغی
آلتہ آتلدیلر . بویولده اله کچن یرلرک طوتلسی ، قوللانلسی قیلیج ایلہ
فتح اولنانلردن پک کوچدر . اولدم اولاسی بہ باشی بوش یاشامش بویاریم
بدویلرک طوتلسی آنجق ، اوییللرک « قبودیلی » ایلہ « استالت » یعنی
کوکلیرینی چلہرک قازانلق ، خوش طوتہرق حکومتہ ایصیندرمق ،
طوبراغی ایشلتہرک ، کندیلیرینی چالیشدیرہرق ، کوی وقصبہلیرینی
شنلندیرہرک یاواش یاواش نظام وقانون آلتندہ بولمغہ آلیشدیرمقلہ
اولہ بیلیر . بونک ایچون ایسہ اوکی یرلرہ اک کورکولی ، درین دوشونجہلی ،
اک صوغوق قانلی ، کوزی طوق ایش ارلری کوندرملو ایکن بزده ایش
ہپ ترسنہ اولہ کلشدر . اولکامنک بوکی قبی کوشدہ قالان پارچہلرینک

تاریخی برادر . بزم المزه بکن بوکی برلده ایلک طوتومنز پک کوزلدر .
بو قدر کور کولرمزه برابر بزبیله ایلکین آلدانیرز . اما هیچ برنده صوکنی
کتیره میز ، نه دن دنیلیرسه شویله دییه بیلیرز .

ایلک قافله مأمورلرمز اورالردن آیرلقدنصکره حکومت قبولرینه یا
ایشیز قالمش ، و یا هر نه ایله اولورسه اولسون مال و شان ایدنمک یولنه دوشمش
بر آلائی باشی و یوره کی بوزوقلرا و شوشور . « یولی اوزاق ، هر اسی آغیر
صیجاق ، طور اغانی چوراق بره کیم کیدر ؟ حاضر کندی ایسته کی ایله
گلش » دییه کیی بولورساق یوللارز . بونلرده یا اورالرده باشی بوش
قالیر آکلما دینی ، مجرمیه جکی ایشله قالفیشیر دولت و ملتک باشه
ایش آچار ، و یا « دیار غریبی چکدیکمه کوره دونوشده باشه بر تاقیه ،
چولوغمه چو جوغمه بش اون پاره ایدنمیه می » به دوشر ، میکیئلکه
اورور ایشنی بر باد ایدر بر اقیه . ایسته شو مصطفی پاشا وقعه سی بوسویله
دکلمزک بر اورنکیدر .

بو مناسبتسزک نه ایسته دیکنه کلنجه ، آدایی فتح ایده جک ،
چاپوللا به جق ، استابوله اینجو بونجوق پیشکش چکه جک ، کوزه کیره جک
ایدی . ایسته پادشاهک (بحرین) امیرینه اولان نامه سی ، و (بصره)
بکلمز بکیسه فرمانی . برده اوراده کی عسکرلردن بر بولوکنک بصره به
کوندرلسنی بیله اراده ایدیور . وثیقه سی :

لحا بکلمز بکیسه حکم که بصره بکلمز بکیسی مکتوب کوندروب آدمه احتیاج
اولدوغن بلدرمش امدی سابقا بصره دن لحایه ارسال اولنان عزب طایفه سی
کیرو بصره به کوندرلسن امر ایدوب بیوردومکه واریمچی ذکر اولنان عزب
طایفه سن امهم اوزره ارسال ایله ۷ ذی الحجه ۹۶۶

بوشیخار کنندی ایسته کلریله دولته تابع اولمشلر ، و صوک درجه
کوزل بردوشونجه اوزرینه ، دولت هر برینه « پک » و « بکلمز بکی » لکلمز
ویره رک « استالت » ده بولنش ، یالکمز برر عسکر قوماندانی بر اقلمش
ایدی . اوت ، بوشیخارک بوا میرلرک اوته دن قالمالری ده ائی ایدی .

انجق بونی ده زمان یاپاردی. او یله کوزل صره لر کلیردی که کندی کندیلکلیله
سونوب بیتیرلردی. اما، او انجی بونجو قلی طور درکن بونی کیم بکلیه جکدی.
(خادم سلیمان پاشا) [۹۴۵ ده کی] او سفر یله بوتون او یالیزی قوشقو-
لاندیرمش ایکن، او بدویلی قول کبی قوللانان شیخلر ده که شیلرله
دوزاغه دوشرلرمی. آدم قوللانجی، درین دوشونجه لی، بو ایش ارلری
آدمنی طانی، سچر. ایشته، بزه بک او قدر کوروه نه مدیکندن (بحرین)
امیری (هرمز) پورتکیزلر یله ایلشکنی کسمش «نه اولور نه اولماز،
بولتیقه سی طومش ایدی. یا کلمشی ایدی؟ شیمدی (مراد رئیس)
ایچون «دینی آیری دشمنله بر اولدی» دییه بیلیرمیسکز؟
عسکرمنز او یله بر چیقیشله چیقمش ایدیکه باشند آشانی (الحا) ده
نه بر صاب سلاح، نه بر آیم باروت قالمش، بغداددن دیار بکردن سلاح
و باروت پتشدرمکه دوشمش اولدق. اک کوتوسی (هرمز) دن (فاو) ده
قدر بوتون بو قیلرک یریلری سلاحلری بزه چور دیلر، بو حریف
یوزندن ییلرله سورن بر ایش آچلادی، بو گونه قادارده صارقدی.
صوکره، بو مصطقی پاشانک باشنه نه کلدی دییه صورارسه کز
پورتکیزلر بونلری قویورمک ایچون «فدیه» ایسته مشلر. پاشا تقدر
پاره سی وارسه ویرمش یتشمه مش (قطیف) قلعه سنده بر چوق انجیو-
سی وارمش، هله اوچوز قدری بک ایری ایمش. بونلرک یاریسی
(قطیف) بکی (سلطان علی) یه صاندرمش، یاریسی ده اوکا رهینه
قویدرمش پاره لری پورتکیزلره ووروب یقه یی قورتاریم دیرکن اولمش.
پادشاه بونی ده طومش ضیق بر اراده ایله نه سی وار نه سی یوقسه، انجولر
کیمده رهینه ایسه نه ایدوب نه ایلوب استانبوله کوندلرلسنی ایستور.
قیدلرمزده او یله آجیقلی کولونج شیلر کورولور که کیشی دکل اونلری
یازمق آکلامقده بیه زور چکیور. ایشته سزه دوغرو درست او توررکن
دشمنه قاچیرلمش بریسی، اولدکن صوکره ده انجولی بونجو قلی بر دعوا

قطیف بکی سلطان علی بك مکتوب کوندروب قطیف سنجاننده الی اچقه
ایله کوکلو اغاسی اولان جعفر ابن عبداللهی مصطفی پاشا بحرین سفرینه کیتدکده
قطیفک حراستی ایچون قالان عسکره سردار تعیین ایدوب الی قومشدی قطیف
اطرافنده اولان اشرای عرب جمع اولوب شهر اوزرینه کلوب ودریادن کفار
خاکسار الی غرابله کلوب قطیفی حصر ایلدکلرنده ایکی آی محاربه اولوب
مزبور آدم یقوب باش کسوب یولداشلی مشاهده اولمش در حالیا معزول اولوب
ولایت مزبوردن طهران توابعی ایله سرحد اولوب خواص امینلری ضبطنه قادر
اولوب قديمدن آلتش بک اچهلئ زعامتده اولوب کبرومزبوره ویرله سین ...
عرض ایتکین بیورولدی فی ۱۳ جاذی الاخر سنه ۹۶۷

بنداد بکلر بکینه حکم که

سابقا قطیف بکی ایکن کفاره فرار ایلیان سلطان علی فوت اولوب قرنداشی
اوغلی اولوب سابقا قطیف قوللری اغاسی ایکن کندوايله فرار ایلیان بشارت کاو
ولایتدن کلوب درگاه معلومه کلورکن بغدادده فوت اولوب یوزاوج مثقال چکر
یوز عدد بر اینجی تسییحی وهربری بر ریجق مثقال اوتوز عدد اینجوسی و بعض
یادزهری ودخی خیرده وات اینجولری وخیلی متروکاتی اولوب بیت الماله ضبط
اولندوغی استماع اولندی بیوردوم که ... قوللری اغاسی ابراهیم واریجق
مذکورک ذکر اولنان اینجولریله وسایر متروکاتندن خاصه هایونه یرایان تحفه لرلیله
وارثلری یوق ایسه هر قنده ایسه ظهوره کتوروب دفتر ایدوب مهرلیوب عینی
ایله بیقصور سده سعادتده ارسال ایلیه سن تبدیل و تغییر اولنوب ضایع و تلف
اولقدن زیاده حذر ایلیه سن شویله که عینی ایله کوندرلیله عذرک مقبول اولوب
مستول اولورسون بلش اولاسن فی ۲۰ ربیع الاول سنه ۹۷۲

بصره بکلر بکینک قبو کتخدا سنه ورلدی

برعینی ده لحا بکلر بکینه یازلمشدر

صفوت